

Høringsinnspill til konsesjonssøknad fra Baring Farsund AS for uttak og regulering av Opoftevannet

Dette høringsinnspillet har hovedfokus på konsekvensene for området i og rundt Sævelandsvannet og omfatter i all hovedsak ikke vurderinger av konsekvenser for Opoftevannet med omkringliggende områder. Innspillet retter seg mot de forhold som direkte eller indirekte kan påvirke vannstand, hydrologi, naturmangfold og drikkevannssituasjon knyttet til Sævelandsvannet.

Jeg skriver dette innspillet både som professor med erfaring i vurdering av vitenskapelig metode og beslutningsgrunnlag, og som eier av eiendom i området som vil kunne bli direkte berørt av tiltaket.

Tiltaket innebærer det første permanente inngrepet i et urørt og økologisk sammenhengende vassdrag som omfatter Opoftevannet, Strupåna, Sævelandsvannet og Åptafossen. Når et slikt inngrep vurderes, skjerpes kravene til dokumentasjon, kunnskapsgrunnlag og vurdering av samlet belastning. Etter mitt syn oppfyller ikke søknaden disse kravene, og gir ikke et faglig forsvarlig grunnlag for å vurdere konsekvensene for naturmangfold, vannmiljø, drikkevann eller allmenne interesser, slik både vannressursloven og naturmangfoldloven krever.

Kunnskapsgrunnlaget er ikke tilstrekkelig og dette er erkjent av konsulentene selv

Fagpersonene fra Rådgivende Biologer og Naturkompetanse beskriver selv betydelige metodiske svakheter som svekker beslutningsgrunnlaget. Kartleggingene ble gjennomført under uvanlige og ikke-representative forhold, med høy vannstand, sterk vannføring og feltarbeid utenfor riktig sesong. Slike forhold gjør det vanskelig å registrere naturtyper og arter på en pålitelig måte, og øker risikoen for at særlig våtmark, ålegras, fisk, ål og andre sesongavhengige arter er oversett.

ROV-kartleggingen dekker kun smale korridorer og gir høy risiko for manglende registreringer. Fuglevurderingene bygger på Artsdatabanken og bare i utilstrekkelig grad på feltundersøkelser. Tiltakets tekniske utforming er fortsatt uklar når det gjelder trasé, dimensjoner og graveomfang. Flere vurderinger bygger på faglig skjønn fremfor dokumenterte data.

Samlet sett oppfyller ikke kunnskapsgrunnlaget kravene i naturmangfoldloven § 8. Når usikkerheten er så stor, må føre-var-prinsippet tillegges betydelig vekt, jf. Naturmangfoldloven § 9.

Kritisk svakhet i manglende vurdering av drikkevann og vannstand

Det foreligger betydelig usikkerhet knyttet til vannstand og drikkevannsforsyning for beboere på Sæveland, som er avhengige av private brønner. Opoftevannet er den viktigste kilden til stabil vannføring i tørre perioder, og søknaden mangler en faglig vurdering av hvordan reguleringen kan påvirke grunnvann, brønncapasitet og vannstand i Sævelandsvannet. Dette er ikke en mindre mangel, det er en grunnleggende svikt i beslutningsgrunnlaget, og i strid med kravene i vannressursloven og drikkevannsforskriften.

At søknaden heller ikke inneholder noen forpliktelser til å sikre eller regulere vannstanden i Sævelandsvannet dersom konsesjon gis, forsterker risikoen ytterligere. Et tiltak som kan påvirke lokal drikkevannsforsyning må ikke godkjennes uten en grundig, stedsspesifikk og faglig solid vurdering av konsekvensene.

Risikoen er undervurdert for truede og fredede arter

Området huser både truede og fredede arter. Truede arter omfatter ål (EN), gaupe (VU), flere rødlistede flaggermusarter og enkelte padde- og froskearter, særlig storsalamander og lokalt sårbare amfibiebestander. Fredede arter inkluderer alle flaggermus, havørn, kongeørn, fiskeørn og bever.

Selv om ikke alle disse artene er truet, er de særlig følsomme for inngrep som påvirker vannstand, hydrologi og strandsoner. Når kartleggingene er gjennomført under forhold som gjør det sannsynlig at arter er oversett, er det ikke forsvarlig å legge vurderingene til grunn for en konsesjon.

Fragmentering, presedens og nasjonale mål som brytes av tiltaket

Tiltaket vil bryte opp et hittil sammenhengende naturområde og bidra til fragmentering, tap av økologisk kontinuitet og økt presedens for videre nedbygging. Dette strider mot nasjonale mål om å stanse bit-for-bit-tap av natur, og mot føringene i naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning.

Som første inngrep i et urørt vassdrag utløser tiltaket skjerpede krav til dokumentasjon, krav som ikke er oppfylt. Inngrepene vil også redusere kvaliteten på friluftslivet, særlig fordi den planlagte demningen legges i et område som brukes aktivt til ferdsel og naturopplevelse.

Konklusjon

Søknaden bygger på et mangelfullt kunnskapsgrunnlag, en svak anvendelse av føre-var-prinsippet, en utilstrekkelig vurdering av samlet belastning og presedens, og en begrenset vektlegging av allmenne interesser og nasjonale føringer. Dette bør være tungtveiende grunner for at det ikke bør gis konsesjon i nåværende form.

Som et minimum må det kreves:

- stedsspesifikke undersøkelser av drikkevann, hydrologi og påvirkning på truede arter
- sesongriktige og metodisk forsvarlige kartlegginger av naturmangfold
- en reell vurdering av samlet belastning og presedens
- involvering av lokalkjente i dokumentasjon av naturmangfold

Med vennlig hilsen

Professor Petter Viksveen, PhD, eier av gnr 160 bnr 10 og gnr 160 bnr 40
Sæveland, 4550 Farsund, den 02.06.2026